

❖ ΑΜΑΡΤΙΕΣ ΓΟΝΕΩΝ ❖

Ὁ Στέφανος ὁ Γουλιμτζής, εἶταν ὁ καλλίτερος καπνεργάτης στὴν Σάνθη. Δούλευε μὲ μεγάλη γρηγοράδα καὶ μὲ μεγάλη τέχνη. Ἕνα δέμα πρῶτο οὐτζί γιακά, τὸ ἀποτελείωνε σὲ τρεῖς μέρες, κ' ἕνα ξετρα γκιουμπέκι σὲ τέσσερις, μὲ ἕνα καλλιτεχνικὸ στρώσιμο τοῦ φύλλου, μὲ διάλεγμα καὶ μὲ ἀλάτι μοναδικό. Τὰ κομμάτια ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ χέρι του, φαινότουσαν ἀπὸ μακριά. Εἶταν σὰ νυφούλες φρεσκοντυμένες, ἔτοιμες γιὰ τὸ γάμο. Γιαυτὸ καὶ εἶταν περιζήτητος ἀπ' ὅλους τοὺς καπνέμπορους καὶ τὸν παρακαλοῦσαν κάθε χρονιά, ποῖος νὰ τὸν πρωτοκαπρώσει.

Εἶταν ἕνα ὁμορφο παλληκάρι εἴκοσι χρονῶν μονάχα. Ψηλός, μελαχρινός, μὲ μεγάλα μαῦρα μάτια, μὲ κατάμαυρο μουστάκι, ψιλό, μπουρδισμένο στὶς ἄκρες, εἶταν ἕνας τέλειος τύπος λεβέντη μὲ τὰ τσόχινά του πουτούφια καὶ τὸ φορὸν μαῦρο μεταξωτό του ζουνάρι. Μοναχὰ τὰ δυὸ μεγάλα αὐτιά του τὸν ἀσκήμιζαν λίγο, καὶ προπάντων τὸ ἀριστερό του, ποὺ εἶταν μεγαλύτερο καὶ κακοφτιαγμένο, σουβλερό στὴν ἄκρη. Γιαυτὸ καὶ τῷ κυρθε πάντα μέσα στὸ φέσι του, ἀναγκασιμὲν νὰ τὸ φορεῖ πάντα πολὺ στραβά, γι' αὐτὸ καὶ σπάνια πήγαινε στὴν ἐκκλησιά.

Εἶχεν ὅμως ἕνα μεγάλο ἐλάττωμα. Κάθε χρόνο, ὅχι ὅμως σὲ ὀρισμένη ἐποχὴ, τὸν ἔπιανε μιὰ μεγάλη, μιὰ ἀνεξήγητη, μιὰ ἀκατανίκητη τεμπελιά. Βαριόταν νὰ σηκωθεῖ κι ἀπὸ τὸ κρεβάτι του ἀκόμα, κ' αἰστανότανε ἀπὸ μέσα του μιὰ δίψα, μιὰ τρελλὴ ἀπρηθυμία γιὰ τὸ τσίπουρο. Πολεμοῦσε μέρες νάντισταθεῖ στὸν ἐσωτερικὸ πόθο του. Ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι του γιὰ τὴ δουλειά του, μὰ στὸ δρόμο, χωρὶς νὰν τὸ νιώθει, ἔμπαινε στὸ κρασπουλειὸ τοῦ Σαλαβράκα, καὶ τῷ στρωνε στὸ πιοτί. Καθότανε μοναχός του σὲ καμιά γωνιά, καὶ ρουφοῦσε σιγά - σιγά, χωρὶς παρέα, χωρὶς τραγοῦδι καὶ μαλώματα, μπόλκα καραφάκια. Μοναχὰ ὅταν τὸν ἔπιανε τὸ πιοτί, τοῦ φεύγανε κάτω λόγια ἀσυνάρτητα καὶ χωρὶς κανένα νόημα. Κοιμώτανε μέσα στὸ καπηλειὸ σὲ κανένα τραπέζι ἢ σὲ κανέναν πάγκο, καὶ τὸ πρῶτ', ὅταν ὁ ταβερνιέρης ἀνοίγε τὸ μαγαζί, ξανάρχιζε πάλι τὸ σιωπηλὸ μεθύσι του, ποὺ τέλειωνε πάντα σὲ μιὰ μεγάλη κρίση ἐπιληψίας, μὲ φοβεροὺς σπασμούς. Τότε τὸν κουβαλοῦσαν ἀνάσθητο στὸ σπίτι του. Ὅταν συνερχότανε, κ' ἐνιωθε τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὸ σῶμα ἀποκαμωμένο καὶ τὸ κεφάλι του βαρὺ σὰν πέτρα, ὠρμιζότανε πὼς δὲ θὰν τὸ ξαναβάλλει ποτὲ στὸ στόμα του, ξεκουραζότανε κἀνα-δυὸ μέρες, καὶ ξανάρχιζε πάλι τὴν ταχτική, τὴν ἥσυχυ καὶ δουλεντάρικη ζωὴ του. Ξαναγινότανε πάλι ὁ Στεφανῆς ὁ μοναδικός, ὁ περιζήτητος ἐργάτης.

Ἀπὸ πολὺ μικρὸ παιδί εἶχε μείνει πεντάρφανος. Ὁ πατέρας του εἶταν ἐργάτης στὸ Χατζῆ Σταῦρο. Ἐπινε πολὺ, καὶ στὸ τέλος πέθανε τρελὸς στὸ φρενοκομεῖο τοῦ Γεντί - Κουλέ, στὴν Πόλη. Τὴ μάνα του, ἀπὸ μικρὸ κορίτσι, ἀπὸ τότε ποὺ μάζεβε καπνόφυλλα, τὴν ἔπιανε σεληνιασιμός. Μιὰ μέρα τὴ βρήκανε νεκρή στὸ στρώμα της. Τὴν εἶχε πνίξει μιὰ πολὺ δυνατὴ κρίση.

Ὁ Στεφανῆς εἶχε μείνει πεντάρφανος τριῶν χρονῶν.

Δὲν εἶχε κανένα συγγενῆ, ἔξω ἀπὸ μιὰ μακρινὴ μοναχὰ θειά του, τὴν κυρὰ Κατερίνα, ἀπὸ τ' Ἀλουτσί, ποὺ τὸν ἐκτρέφθηκε καὶ τὸν πῆρε ψυχογιό της, τὸν περμαζῶξε· μὲ τὰ μεροκάματα ποῦκανε στὰ τσορμπιτζήδικα σπίτια, σφουγγαρίσματα, πλύσεις, σιδερώματα, κατὰφερε νὰ τὸν μεγαλώσει, νὰ τοῦ μάθει λίγα γράμματα, νὰ τὸν κάνει καλὸ τεχνίτη. Γιαυτὸ καὶ κεῖνος τὴν ἀγαποῦσε καὶ τὴ σεβότανε σὰ μητέρα του, καὶ δὲν τὴν ἄφινε πιά νὰ ξενοδουλεύει. — «Θὰ σὶ πάρου καὶ μιὰ νυφούδα νὰ μὴν κουράξεις». — «Ἀμ' πότε γιέ μ'», νὰ σὶ φιλήσου καὶ τὰ στέφανα σ' κι ἄς πιδάνου», τοῦ ἀπαντοῦσε χαρούμενη ἡ μαριά.

Κεῖνῃ τῇ χρονίᾳ ὁ Στεφανῆς δούλευε στὸ καπνομάγαζο τοῦ Στεργιούδη. Εἶταν ἀκόμα οἱ χρονιές, ποὺ οἱ καπνεργάτες εἶτανε ὡστοὶ σκλάβοι, ἀνθρωπομνηχανές. Δουλεύανε, μὲ μισὴ ὥρα διακοπὴ τὸ μεσημέρι, δώδεκα ὥρες, χωρὶς ἄλλο διάλειμμα. Μὲ δυὸ φορῶν μεροδοῦλι. Ἀλλήμονο σὲ κεῖνον ποὺ θὰ κάπνιζε πᾶνω ἀπὸ πέντε τσιγάρα, ἢ ποὺ θάπινε τρεῖς καφέδες. Κενέος δὲν τὸν ἔβαζε στὸ μαγαζί του.

Ἕνα βράδι, χωρὶς νὰ τὸ θέλει, χωρὶς νὰ τὸ σκεφτεῖ ποτέ, βρέθηκε ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴ δούλα τοῦ ἀφεντικοῦ του, τὸ Χαρικλιώ, μιὰ θεώρατη νταρντάνα Μπουλουντριανή, μὲ μακριὰ ἄφθονα ξανθὰ μαλλιά ριγμένα πίσω στὴν ἀγαλαμένην πλάτη της, σὲ δυὸ χοντρές σφιχτοπλεγμένες πλεξοῦδες. Τὸ ἀνάστημά της κ' ἡ κορμοστασιά της, κυπαρισσένια, θύμιζε τὰ μαρμαρένια ἀγάλματα ποὺ κάθε λίγο βρισκόντουσαν στὰ χωράφια τοῦ χωριοῦ της, στὰ παινέμενα Ἀδδηρα.

Ὁ γάμος τοὺς εἶχε ἀποφασιστεῖ γιὰ τὸν Ἀη Δημήτρη· ὅλο τὸ καλοκαίρι ὁ Στεφανῆς δούλεψε σὰ σκλάβο, καὶ τίς γιορτὲς ἀκόμα, σὲ Τούρκα μαγαζιά, γὰ νὰ μὴ χάσει μεροκάματα. Τὰ σαββατόβραδα τραβοῦσε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ του, καὶ κρατοῦσε συντροφιά τῆς ἀρραβωνιαστικῆς του. Κάμποσες Κυρεακὲς δὲ γήκανε περίπατο στὸ σταθμὸ, πλάγι - πλάγι οἱ δυὸ τους, κι ἀπὸ πίσω σεινάμενη κουνάμενη ἡ μαριά, ἢ κυρὰ Κατερίνα, μὲ τὸ γιορτερό της φακιδόλι καὶ τὸ πλουσένιο της σιγουνάκι, ποῦχε χρόνια νὰν τὸ φορέσει. Τῆς Παναγιῶς, τὸ δεκαπενταῖγουστο, καθίσαν δηλόλακερη μέρα μαζί. Ἐκεῖνος εἶτανε δὲ Χαρικλιώ τολμηρὸ καὶ φλόαρο. Τοῦ πετοῦσε σκανταλιστικά ἀστεῖα, καὶ κάπου κάπου τῆς ἔφευγαν καὶ μερικά ἐρωτικά λόγια· ἐκεῖνος τῆς ἀπαντοῦσε μὲ δέλια, κοκκίνιζε, ἔστριβε τὸ μουστακάκι του.

Τοῦ Σταυροῦ ἀνήμερα ξαναῆρθε ἀπὸ τὰ χαράματα τὸ Χαρικλιώ. Ὁ Στεφανῆς βρέθηκε νὰ εἶναι στὴν τεμπελιά του. Εἶχε δυὸ μέρες ποὺ δὲν κατέβαινε πιά στὸ μαγαζί. Ἡ δίψα γιὰ τὸ τσίπουρο τὸν εἶχε κυριεμένο· τοῦ κάκου ἀγωνιζότανε νὰ νικήσει τὸν ἐσωτερικὸ δαίμονα. Τὴν παραμονὴ εἶχε κουβαλήσει ἕνα γαλόνι τσίπουρο. Τὸ Χαρικλιώ πρῶτ' πρῶτ' τὸν εἶχε βρεῖ μισομεθυσμένο. Προσπάθησε νὰ τῆς κρυφτεῖ, μὰ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ τὴν δέχτηκε, τὸν κατὰλαβε. Γιατὶ πρῶτη φορὰ τῆς ἔσφιξε τόσο δυνατὰ τὸ χέρι, πρῶτη φορὰ διάβασε μέσα στὰ μάτια του μιὰ παράξενη φλόγα. Ἡ κυρὰ Κατερίνα, ντυμένη γιὰ τὴν ἑορτή, τοὺς ἔμπαινε στὴν καλὴ κἀμαρα μὲ τοὺς ἄστρους ὑπερνέφους. Κάθισαν ἀπάνω στὸ ντιβάνι, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, δίπλα στὸ παράθυρο ποὺ ἔβλεπε στὸ

περβόλι, φυτεμένο με διάφορα λαχανικά. Αυό κυδωνιές, καμπουριασμένες από τον καρπό τους, άφθονο μιά καταπράσινο άκόμα, έβριχναν μέσα στην κάμαρα μιά ψιλή μυρουδιά. Ένα φλύαρο πουλί γλυκοκελαϊδούσε άπάνω σ' ένα κλαδί, και τήραγε ψηλά στον ουρανό, χαρούμενο, φουσκωμένο από το τραγούδι. 'Ο ουρανός καθάριος, χωρίς κανένα σύννεφο.. 'Η μέρα φαινόταν ζεστή, βαρειά, σαν καλοκαιριάτικη. 'Αρχινήσανε τ'ς γλυκοκουθέντες. 'Ο Στεφανής δέν είταν δειλός. 'Ακκουμπούσε άπάνω της, και, χωρίς νά τó νιώσει, τó χέρι του θρέθηκε πίσω από τή μέση της Χαρικλώς. Κείνη άρχισε νάνάβει περισσότερο. Τά χείλια της και τά μάγουλά της είχαν άνάψει, είχαν γίνει κατακόκκινα σαν κεράσι, τά ρουθούνια της άνοιγόκλειναν, και τά στήθούρια της, προκλητικά, φορμαρισμένα στην έντέλεια, άνεδοκατέβαιναν με γληγοράδα. — «'Ούφ, Στεφανή, τού είπε, ζέστη κá. νει από τώρα», και πετάχτηκε όρδια και ξεκούμπωσε τó μπουστο της. Κείνος μιλά. "Αξαφνα σηκώθηκε και την έ βοήθησε νά λευτερωθεί από τόν ξεχειλωμένο μπουστο, που έκρυβε τόσους θησαυρούς. Τό κορσάκι της από μέσα είτανε σκισμένο πίσω στόν όμο. Τά

μπράτσα της γυμνά, στρογγυλά, παχουλá. Τό ζεστό άρωμα της ιδρωμένης μασχάλης της τόν χτύπησε άπό κοντά κατόμουτρα, έρεθιστικό, προκλητικό. χωρίς νά τó νιώσει, χύμηξε άπάνω της. Κόλλησε σά δεντούζα τά χείλια στό σώμα της, ρουφώντας της σάν βδέλλα παντού, στό πρόσωπο, στά χείλη, στά μ... στήθος, στή μασχάλη, και στό τέλος μ' ένα δυνατό άγκάλιασμα, σύρθηκε χάμου μαζί της στό πάτωμα, άπάνω στό κίλμι. Κείνη στην άρχή έσκανε στά γέλια, σέ λίγο όμως θέλησε νάν τού ξεφύγει, προσπαδούσε νά γλυτώσει από τά χέρια του.....

"Όταν ή μανιά γύρισε από την έκκλησιά, τούς βρήκε μέσα στά αίματα, άψυχα πτώματα και τούς δυό. Στίς φωνές της τρέξανε οί γειτόνοι. Τό Χαρικλώ κολυμπούσε μέσα στό αίμα με μιά μαχαίριá άπάνω στό άριστερό της θυζί, σκεδόν γυμνή, με σχισμένη τή φούστα της. 'Ο Στεφανής δίπλα της, με γουρλωμένα μάτια, άνάσκελα, με τó στόμα σφιγμένο, και γιομάτο αίματα και άφρους, ξεψυχούσε μέσα σέ φοβερούς και δυνατούς σπασμούς.

Γ. ΧΕΚΙΜΟΓΛΟΥ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΦΤΑΙΕΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

Μιάς κι όλοι μας είμαστε σύμφωνοι: πώς τ'εγκατευτικό μας σύστημα έχει πολλές - πολλές έλλείψεις, και σέ πολλά μέρη και στραβές κατευθύνσεις, πρέπει νά προσέξουμε νά βρούμε και τόν αίτιο τής κατάστασης αυτής.

Ψάχνοντας λοιπόν, βρίσκουμε πώς τó 'Υπουργείο πάντοτε είταν ή άφορμή που τó Λαϊκό μας προπáτων σχολείο δέ βρήκε τόν άνθρωπό του. Και γιατί; Γιατί δέν πίσταψε ποτέσ του τó 'Υπουργείο τής Παιδείας, πώς στην Ελλάδα υπάρχει ένας κλάδος πολυάριθμος, ό Κλάδος τής Δημοτικής 'Εκπαίδευσης, που κλείνει μέσα του φωτιά και δύναμη, και πώς αυτός ό κλάδος θέλει ένίσχυση, είτε ύλική, είτε Κοινωνική, είτε ήθική, είτε έπιστημονική. Και τόν κλάδο αυτόν τόν έγκαταλείψανε στην τύχη του και, μπορούμε νά πούμε, ότι και τόν παραγκώνισαν και τόν περιφρόνησαν. Και για ποιά λόγο νομίζετε; Γιατί τόν άποτελούσανε δασκάλοι.

'Ο δάσκαλος για τó 'Υπουργείο τής Παιδείας είναι κάτι τί άχρηστο πρόμα, που από ψυχικό τόν κρατάει και τόν ψομίζει. Δάσκαλος = βάρος τού προϋπολογισμού, χωρίς δύναμη και χωρίς ιδεώδη, και άχρηστος για ψηλότερη εργασία. Τά γεγονότα άλλωστε αυτό άποδείχνουν.

Στό πανυπαλλήλικό νομοσχέδιο δέ βρήκαν βαθμό νά έξομοιώσουν τó δάσκαλο, ένώ για τούς εισπράχτορες και για τούς κλητήρες βρήκαν.

Κάθε ύπουργείο φιλοτιμείται νάνυψώσει τόν ύπαλληλό του και προσπαδεί νά δώσει μεγαλύτερη άξία στίς έπαγγελματικές του σχολές. Παράδειγμα έχουνε τó 'Υπουργείο τής Συγκοινωνίας. Τόν τηλεγραφική τόν παρασκεύασε σέ μιά ειδική σχολή τηλεγραφική,

είτε έξη μήνες, είτε ένα χρόνο, κ' έπειτα τόν βοήθησε νά φτάσει ως τόν άψηλότερο βαθμό τής ιεραρχίας. Δέν τού λέει ποτέ: «Δέν αξίζεις νά γίνεις γραμματέας ή τμηματάρχης ή Διευθυντής ή 'Επιθεωρητής γιατί μονάχα έξη μήνες έσπούδασες» δχι! άλλ' όσο ό ύπάλληλος φαίνεται ικανός, τόσο προοιβάζεται σέ άνώτερη τάξη. Τό ίδιο γίνεται και στό 'Υπουργείο τών Οικονομικών, που ό εισπράχτορας εύκολα φτάνει νά γίνει ταμίας και 'Επίτροπος άκόμα. Τό ίδιο σέ όλα τά ύπουργεία.

Μοναχά τó ύπουργείο τής Παιδείας δέν έχει πίστη στούς ύπαλλήλους του, τούς δασκάλους, δέν έχει έμπιστοσύνη στίς έπαγγελματικές του σχολές, δηλ. στά Διδασκαλεία, και πρώτο αυτό δίνει τó παράδειγμα στην Κοινωνία, ότι ό δάσκαλος δέν αξίζει τίποτα. «Έίσαστε δασκάλοι, λέει, δέν μπορείτε νά πάτε ψηλότερα, δηλ. νά γίνετε γραμματικοί, επιθεωρητές, άνώτεροι επιθεωρητές». Αυτή είναι ή μανταλιτέ τής ύπηρεσίας τού 'Υπουργείου αυτού.

Μέσα από πέντε χιλιάδες προσωπικά διαλέχτηκαν με αυστηρότατη κρίση, 65 δημοδιδάσκαλοι και γίνηκαν επιθεωρητές και αντικαταστήσανε τούς φιλόλογους, που τούς έβαλαν νά μάθουν τó επιθεωρητηλικό στού κασιδιάρη τó κεφάλι. 'Απότυχαν οί φιλόλογοι οικτρά και βγήκε μόνος του ό κλάδος νά αυτοκυβερωθεί.

'Αλλά και δώ είδαμε την πιο στραβή αντίληψη. 'Αφού έπ' τόσα και τόσα χρόνια τώρα ή Λαϊκή εκπαίδευση με τούς επιθεωρητές αυτούς τραβήξε τόν ύσιο δρόμο και παρουσίασε κάποια ζωή, ξερχεται τó ύπουργείο και πληγώνει βαθειά αυτούς και τούς λέει: «Έίσαστε δασκάλοι και δέν μπορείτε νά γίνετε τμηματάρχες δ' τάξης». Κι ό μακαρίτης ό Πετριδης, που όνειρεύτηκε τόν Κλάδο νά τόν άνυψώσει καθώ-